

1. Samenvatting voorstel

Bij het vaststellen van de Kadernota 2024 VRHM is discussie gevoerd over de gehanteerde financieringssystematiek van de Veiligheidsregio voor de nieuwe beleidsplanperiode 2024-2027. Het bestuur heeft verzocht om een heroverweging van de bestaande bestuurlijke afspraken.

In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 29 juni 2023 is hierover een meningsvormende discussie gevoerd. Dit heeft geleid tot onderstaand voorstel van het Dagelijks Bestuur.

2. Algemeen

Onderwerp:	Kostenniveau en financieringssystematiek gemeentelijke bijdragen VRHM (vanaf begroting 2025)	Opgesteld door:	Concernstaf
Voorstel t.b.v. vergadering:	Algemeen Bestuur	Datum	14 september 2023
Agendapunt:	11.	Bijlage(n):	--
Portefeuille:	C.L. Visser (DB) H. Zuidijk (VD)	Status:	Besluitvormend
Vervolgtraject besluitvorming:	-	Datum:	-

3. Besluit

Het Algemeen Bestuur besluit onderstaande uitgangspunten betreffende het kostenniveau en de financieringssystematiek van de gemeentelijke bijdragen voor de VRHM vast te stellen (vanaf begroting 2025):

- A. Vast te houden aan het principe om de huidige verdeelsleutel, gebaseerd op het relatief aandeel in de som van de middelen voor Crisisbeheersing en Brandweer die gemeenten via het gemeentefonds ontvangen, te blijven gebruiken voor de verdeling van de gemeentelijke bijdragen van de programmataak Brandweer en Crisisbeheersing.
- B. Aanpassingen in de relatieve bijdrage van elke gemeente worden jaarlijks toegepast, gebaseerd op de Septembercirculaire gemeentefonds T-2 (*en niet meer eenmaal in de vierjaar, gelijk de beleidsplanperiode*).
- C. Het relatief gemeentelijk aandeel wordt na herijking/groot onderhoud of nieuwe verdeling van het gemeentefonds aangepast bij de vaststelling van een (nieuwe) Programmabegroting (*en niet meer bij het begin van een nieuwe beleidsplanperiode*).
- D. Het benodigd budget voor de VRHM wordt jaarlijks gebaseerd op de wettelijke eisen die aan de taakuitvoering van de Veiligheidsregio worden gesteld, in overeenstemming met het ambitieniveau van het bestuur (*en niet meer – als maximum - op de som van de middelen voor Crisisbeheersing en Brandweer die gemeenten via het gemeentefonds ontvangen*).
- E. De som van de middelen die gemeenten ontvangen uit het gemeentefonds voor het clusteronderdeel Crisisbeheersing en Brandweer, gecorrigeerd met 5,6% ten behoeve van de

gemeentelijke crisisorganisatie, wordt gebruikt als een referentie om het gebudgetteerd kostenniveau mee te vergelijken.

- F. Aanpassingen in het absoluut budgetniveau van de VRHM en gemeentelijke bijdragen worden jaarlijks toegepast bij de vaststelling van een (nieuwe) Programmabegroting (*en niet meer eenmaal in de vierjaar, gelijk de beleidsplanperiode*).
- G. De jaarlijkse indexering is van toepassing conform de methodiek Werkgroep financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen;
- H. Verdeling van een autonome stijging voor de programmataak Brandweer en Crisisbeheersing vindt plaats op basis van het relatieve aandeel in de Septembercirculaire gemeentefonds T-2.
- I. Verdeling van een autonome stijging voor de programmataken Meldkamer Brandweer Hollands Midden en Bevolkingszorg vindt plaats op basis van het aantal inwoners per 1 januari T-2 (laatst bekende CBS-statistieken).

4. Toelichting op het besluit

De huidige bestuurlijke afspraken over de financiering van de Veiligheidsregio dateren uit 2009 (t.b.v. de regionalisering van de brandweer per 2011). Deze afspraken zijn in 2016 geëvalueerd en herbevestigd. Bij het vaststellen van de Kadernota 2024 VRHM is discussie gevoerd over de gehanteerde financieringssystematiek voor de nieuwe beleidsplanperiode 2024-2027, waarbij de ontwerp-programmabegroting VRHM 2024 nog is opgesteld conform de bestuurlijke afspraken uit 2016. Het bestuur heeft verzocht om een heroverweging te maken van de huidige bestuurlijke financieringsafspraken. Het gaat hierbij om de volgende onderdelen:

1. *Onderlinge verdeling gemeentelijke bijdragen (verdeelsleutel tussen gemeenten)*
De huidige verdeelsleutel is gebaseerd op de Cebeon-norm: het relatief aandeel in de som van de middelen voor brandweezorg en rampenbestrijding die gemeenten via het gemeentefonds ontvangen.
2. *Herverdeeleffecten bij wijzigingen gemeentefonds (herijking/groot onderhoud, nieuwe verdeling)*
De huidige afspraak is om wijzigingen in het gemeentefonds (na herijking/groot onderhoud), en daarmee in de Cebeon-norm, eenmaal in de vier jaar (gelijk de beleidsplanperiode) toe te passen. Dit kan dan leiden tot forse herverdeeleffecten tussen gemeenten.
3. *Budgetplafond*
De huidige afspraak is dat de Veiligheidsregio haar taken brandweezorg en crisisbeheersing uitvoert voor maximaal het Cebeon-bedrag (de som van de middelen die gemeenten via het gemeentefonds ontvangen). Voor de duidelijkheid: het gaat hierbij om een algemene uitkering en geen 'verplichte' doeluitkering richting de Veiligheidsregio.
4. *Meerjarig vastgesteld budget (gedurende een (nieuwe) beleidsplanperiode)*
De huidige afspraak is dat het kostenniveau van de Veiligheidsregio voor een periode van vier jaar wordt vastgesteld (aan het begin van de nieuwe beleidsplanperiode). Dit geeft financiële stabiliteit voor zowel de Veiligheidsregio als de gemeenten.

De onvoorspelbaarheid die met een herijking, groot onderhoud of een nieuwe verdeling van het Gemeentefonds gepaard gaat, maakt het opstellen van een gemeentebegroting voor de bijdrage aan de VRHM bijzonder lastig. De huidige financieringssystematiek wordt als complex en weinig transparant ervaren. In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 29 juni 2023 is hierover een meningsvormende discussie gevoerd. Dit heeft geleid tot onderstaand voorstel van het Dagelijks

Bestuur. Met dit voorstel verwacht het Dagelijks Bestuur dat de aangepaste systematiek zorgt voor meer stabiliteit en duidelijkheid voor gemeenten.

1. *Onderlinge verdeling gemeentelijke bijdragen (verdeelsleutel tussen gemeenten).*

A. Vast te houden aan het principe om de huidige verdeelsleutel, gebaseerd op het relatief aandeel in de som van de middelen voor Crisisbeheersing en Brandweer die gemeenten via het gemeentefonds ontvangen, te blijven gebruiken voor de verdeling van de gemeentelijke bijdragen.

- Deze verdeelsleutel is gebaseerd op maatstaven met kenmerken van de fysieke omgeving: lokale centrumfunctie, woonruimten, omgevings-adressendichtheid, kernen > 500 adressen en bedrijfsvestigingen. Deze duiden op verschillen in (fysieke) risicosituaties en dus op verschillen in noodzakelijke uitgaven. Op basis van de scores op deze maatstaven ontvangen gemeenten (meer of minder) middelen uit het gemeentefonds voor het clusteronderdeel Crisisbeheersing en Brandweer. Er wordt dus een relatie gelegd met het risicoprofiel van gemeenten, de daarbij behorende kosten en verdeling van het geld in het gemeentefonds dat aansluit bij deze kosten. Het kostengeoriënteerde ijkpunt van het gemeentefonds voor het clusteronderdeel Crisisbeheersing & Brandweer blijft daarmee leidend voor de gemeentelijke bijdrage.
- De sleutel wordt objectief bepaald door een derde (door BZK in de circulaire gemeentefonds).
- Inmiddels hanteren 21 veiligheidsregio's deze verdeelsleutel.
- Andere verdeelsleutels, bijv. op basis van het aantal inwoners, betekenen substantiele herverdeeffecten.
- Hoewel hiermee niet alle bezwaren worden weggenomen (voorspelbaarheid, complex) blijft deze verdeelsleutel naar de mening van het Dagelijks Bestuur de 'best passende'.

2. *Herverdeeffecten bij wijzigingen gemeentefonds (herijking/groot onderhoud, nieuwe verdeling)*

B. Aanpassingen in relatieve bijdrage van elke gemeente worden jaarlijks toegepast, gebaseerd op de Septembercirculaire gemeentefonds T-2 (*en niet meer eenmaal in de vierjaar, gelijk de beleidsplanperiode*).

C. Het relatief gemeentelijk aandeel wordt na herijking/groot onderhoud of nieuwe verdeling van het gemeentefonds aangepast bij de vaststelling van de (nieuwe) Programmabegroting (*en niet meer bij het begin van een nieuwe beleidsplanperiode*).

- Jaarlijks wordt, op basis van veranderingen in de maatstaven, de middelen voor Crisisbeheersing en Brandweer die gemeenten via het gemeentefonds ontvangen, aangepast. Voorgesteld wordt deze (kleine) aanpassingen jaarlijks ook te verwerken in de berekening van het relatief aandeel. Dit verkleint de aanpassingen op basis van herijking/groot onderhoud of nieuwe verdeling van het gemeentefonds.
- De huidige afspraak is om wijzigingen in het gemeentefonds (na herijking/groot onderhoud) eenmaal in de vierjaar (gelijk de beleidsplanperiode) toe te passen. Dit leidt dan tot abrupte herverdeeffecten tussen gemeenten. Voorgesteld wordt het relatief gemeentelijk aandeel na herijking/groot onderhoud of nieuwe verdeling van het gemeentefonds aan te passen bij de vaststelling van de (nieuwe) Programmabegroting.

- Bij grote aanpassingen moet gekeken worden naar, indien gewenst, mogelijke maatregelen om deze effecten te dempen. Een mogelijkheid kan zijn om te kiezen voor een ingroeimodel.

3. Budgetplafond

- D. Het benodigd budget voor de VRHM te baseren op de wettelijke eisen die aan de taakuitvoering van de Veiligheidsregio worden gesteld, in overeenstemming met het ambitieniveau van het bestuur.
 - E. De som van de middelen die gemeenten ontvangen uit het gemeentefonds voor het clusteronderdeel Crisisbeheersing en Brandweer, gecorrigeerd met 5,6% ten behoeve van de gemeentelijke crisisorganisatie, wordt gebruikt als een referentie om het gebudgetteerd kostenniveau mee te vergelijken.
- Niet meer vast te houden aan het principe om het niveau van de kosten en de gemeentelijke financiering voor brandweertzorg in Hollands Midden te baseren op het referentiebudget dat gemeenten via het gemeentefonds ontvangen als fictief budget voor de crisisbeheersings- en brandweertaak. De huidige afspraak dat de Veiligheidsregio haar taken Crisisbeheersing en Brandweertzorg uitvoert voor maximaal het Cebeon-bedrag (de som van de middelen die gemeenten via het gemeentefonds ontvangen) vervalt.
 - De VRHM wil weten hoe het gebudgetteerd kostenniveau zich verhoudt tot de som van de middelen die gemeenten via het gemeentefonds (clusteronderdeel Crisisbeheersing en Brandweer) ontvangen. Hiermee wordt inzichtelijk gemaakt hoe het kostenniveau zich verhoudt tot de Cebeon-norm. Dit inzicht kan worden meegewogen in de bestuurlijke besluitvorming.

4. Meerjarig vastgesteld budget (gedurende een (nieuwe) beleidsplanperiode)

- F. Aanpassingen in het absoluut budgetniveau van de VRHM en gemeentelijke bijdragen worden jaarlijks toegepast bij de vaststelling van de (nieuwe) Programmabegroting.
- Aanpassingen in het (absoluut) budgetniveau en de (relatieve) bijdrage van elke gemeente worden niet meer eenmaal in de vierjaar (gelijk de beleidsplanperiode) toegepast. Hiermee wordt voorkomen dat gedurende een beleidsplanperiode nieuwe structurele kosten als gevolg van beleidswijzigingen tijdelijk incidenteel worden gedekt.

Wat niet verandert:

- G. De jaarlijkse indexering is van toepassing conform de methodiek Werkgroep financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen;
- H. Verdeling van een autonome stijging voor de programmataak Brandweer en Crisisbeheersing vindt plaats op basis van het relatieve aandeel in de Septembercirculaire gemeentefonds T-2.
- I. Verdeling van een autonome stijging voor de programmataken Meldkamer Brandweer Hollands Midden en Bevolkingszorg vindt plaats op basis van het aantal inwoners per 1 januari T-2 (laatst bekende CBS-statistieken).

5. Kader

Financieel kader begrotingen gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Hollands Midden.

6. Consequenties

Gewijzigde bestuurlijke uitgangspunten betreffende het kostenniveau en de financieringssystematiek gemeentelijke bijdragen voor de VRHM leiden tot een aangepaste jaarlijkse berekening van de bijdragen.

7. Aandachtspunten/risico's

Aandachtspunt is een blijvende communicatie over de werking en consequenties van de financieringssystematiek aan stakeholders binnen gemeenten.

8. Implementatie en communicatie

Op 26 juni 2023 is er een bijeenkomst geweest over het heroverwegen van de financieringssystematiek met ACB'ers en financieel adviseurs. De concept-beslisnotitie voor het DB van 31 augustus is ook voor op- en aanmerkingen verstuurd.

9. Bijlagen

-

10. Historie besluitvorming

- Algemeen Bestuur 29 juni 2023; meningvormende discussie Kostenniveau en financieringssystematiek gemeentelijke bijdragen VRHM.
- Bijeenkomst ACB'ers en financieel adviseurs over Kostenniveau en financieringssystematiek gemeentelijke bijdragen VRHM.
- Dagelijks Bestuur 15 juni 2023: voorbereiding meningvormende discussie Kostenniveau en financieringssystematiek gemeentelijke bijdragen VRHM voor het AB van 29 juni 2023.
- Algemeen Bestuur 16 maart 2016; Bestuurlijke uitgangspunten kostenniveau Brandweer Hollands Midden en financieringssystematiek gemeentelijke bijdragen na 2018 (Cebeon).